יד: אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

ההוא לתרומה הוא דאתא. ותימה דהיכן מצינו חומר בתרומה מבקדשים דבכל קדש לא תגע מוקי לה רבי יוחנן לנגיעת תרומה אלמא לקי ובנגיעה דקדש לא לקי ותירץ הר"ר שלמה מדרוי"ש ז"ע דהכי קאמר ההוא לנגיעת תרומה הוא דאתאי לאשמועינן דפוסל תרומה עד מלאת ימי טהרה שהיא כטבול יום ולא קאמר דאיכא מלקות בנגיעת תרומה אבל מכל מקום קשה דאין קאמר רבי יוחנן דקלא דכתיב ביה קדש דמיירי בתרומה וי"ל משום דגבי האי קלא כתיב עד מלאת ימי טהרה ובקדשים עד לאחר כפרה אי נמי על כרחך צריך לאוקמה בתרומה דלקדשים נפקא לן מגזירה שוה דטומאתו טומאתו גמיר ליה: **כל לא** תעשה שקדמו עשה לוקין עליו. תימה דהא לאו דגזילה שקדמו עשה דוהשיב הגזלה אשר גזל ואפ"ה אין לוקין עליו וי"ל דשאני גבי לאו דגזילה שאין לקיים העשה אלא לאחר שגזלה והלכך לאו שניתק מעליו הוא אבל קדמו דקאמר הכא לאו דוקא קדמו אלא היינו דשייך העשה קודם שעבר הלאו:

תוספות

מאחותו דרישא ואידך ההוא מיבעי ליה לחלק [a]כרת למפטם ולסך ואידך סבר [b] כר' אלעזר א"ר הושעיא [c]דאמר רבי אלעזר אמר רבי הושעיא כל מקום שאתה מוצא שני לאוין וכרת אחד חלוקין הן לקרבן ואי בעית אימא [d] לא סבר לה כר' אלעזר ונפקא ליה [1]מואיש אשר ישכב את אשה דוה ואידך ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוחנן [2]דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מנין שאין האשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה שנאמר ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה וגו' [3]מלמד שאין האשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה: וטמא שאכל את הקדש: בשלמא הבא למקדש טמא כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש דכתיב [2]את משכן ה' טמא ונכרתה אזהרה [3]ולא יטמאו את מחניהם אלא טמא שאכל את הקדש בשלמא עונש כתיב [4]והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה אלא [5]אזהרה מנין ריש לקיש אומר [25]בכל קדש לא תגע רבי יוחנן אומר תני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו כתיב הכא וטומאתו עליו ונכרתה וכתיב התם [2]טמא יהיה עוד טומאתו בו מה להלן עונש ואזהרה אף כאן עונש ואזהרה בשלמא ריש לקיש לא אמר כרבי יוחנן [6]גזירה שוה לא גמיר אלא ר' יוחנן מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך ההוא [6]אזהרה לתרומה וריש לקיש אזהרה לתרומה מנא ליה נפקא ליה [6]מאיש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב [7]אי זהו דבר שהוא שוה בזרעו של אהרן הוי אומר זו תרומה ואידך ההוא לאכילה והא לנגיעה וריש לקיש האי בבל קדש לא תגע להכי הוא דאתא ההוא מיבעי ליה לטמא שנגע בקדש דאיתמר [8]טמא שנגע בקדש ריש לקיש אומר לוקה רבי יוחנן אומר [9]אינו לוקה ריש לקיש אומר לוקה בבל קדש לא תגע רבי יוחנן אומר אין לוקה ההוא אזהרה לתרומה הוא דאתא טמא שנגע בקדש מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה (נ) [10]אזהרה (לאוכל) אתקוש קדש למקדש ואכתי להכי הוא דאתא ההוא מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים דאיתמר טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים ריש לקיש אומר לוקה רבי יוחנן אומר [11]אינו לוקה ריש לקיש אומר לוקה בבל קדש לא תגע לא שנא לפני זריקה ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה רבי יוחנן לטעמיה דאמר [12]קרא טומאתו טומאתו וכי כתיב טומאתו לאחר זריקה הוא דכתיב ההיא מבבל קדש נפקא תניא כוותיה דריש לקיש [13]בבל קדש לא תגע אזהרה לאוכל אתה אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע ת"ל בבל קדש לא תגע ואל המקדש וגו' מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף [14]כל דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנגיעה מי איכא נטילת נשמה אלא באכילה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן [15]כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו אמרו

תרומה: **טמא שנגע בקדש כו'.** תירוצא הוא דמתרץ ר"ל: **מדאיתקש קדש למקדש.** כהאי קרא בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא ולדשיון לקמן מה מקדש יש בגזירתו נטילת נשמה שהבא אל המקדש טמא בכרת אף אזהרת קדש דבר שיש בו נטילת נשמה והיינו אכילה שעונש עליה כרת דאילו בנגיעה ליכא כרת: **ר' יוחנן לטעמיה.** דאמר אזהרה לאוכל קדש בטומאתו נפקא מטומאתו טומאתו והכא בטומאתו עליו דכתיב בעונש דקדש לאחר זריקה הוא דתניא במורת כהנים (ע' פרשה ט) ומייתינן לה במנחות כב' שניסי (דף כה:) יכול יהו חייבין עליו משום טומאה קודם זריקה תלמוד לומר (ויקרא ז) כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה: **הכוא מכלל.** מרבויא דבכל דריש רש לקיש אף לפני זריקה: **הניא כרש לקיש.** דליף אזהרה לטמא שאכל את הקדש מבכל קדש לא תגע: **כל לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו.** הא אתא לאשמועינן דאפילו למאן דאמר לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו כדתניא מ[16]לא תותירו והנותר תשרפו (שמות יב) בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו שנתק הכמוב את העשה להיות ענשו של לאו ומקומו לומר לא תעשה כך ואם עשית עשה זאת והפטר ואשמועינן רבי יוחנן הני מילי דעשה הבא אחר הלאו שאין אתה יכול לקיימו אלא לאחר עבירת הלאו אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עבירת הלאו אין זה ניתוק הלאו ואפילו תקיימנו אחר עבירת הלאו לא נפטרת מן המלקות: אמרו

מסורת הש"ס

ה) כריתות ג., ב) נדה מח:, ג) זבחים לג:. ד) מוקן עפמ"ש תוס' שבת לו. ד"ה נ"ש. ה) שבועות ז. [ויומות ע:.]. ו) [ויומות עד.]. ז) [זבחים לג:]. ח) רש"ל אדהרה מראיתקוש. ט) רש"ל אתיא. י) יומות עה. [זבחים לג:]. כ) רש"ל קדש. ל) [ויקרא כב]. מ) [לעיל ד:]. נ) נ"ל מאיליו.

תורה אור השלם

1. ואיש אשר ישכב את אשה דָּוָה וגִלָּה את ערוָתה את מקורָהּ הערה והיא גִלתה את מקור דמיהָ וגברתה שניהם מִקרב עמם:
ויקרא כ יח
2. כל הנגע במת בנפש האדם אשר יָמוּת ולא יתחטא את משכן יי טמא ונכרתה הַנֶּפֶשׁ ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו:
במדבר יט יג
3. מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה תשלחום ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שכן בתוכם:
במדבר ה ג
4. והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליי וטמאתו עליו ונכרתה הַנֶּפֶשׁ ההוא מעמיה: ויקרא ז כ
5. ושלשים יום ושלשת יָמִים תשב בדמי טָהֳרָהּ בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תָבא עד מלאת ימי טָהֳרָהּ:
ויקרא יב ד
6. איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זָב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע:
ויקרא כב ד

גליון הש"ס

גמ' **לא** תעשה שקדמו עשה. עי' פסחים דף לה ע"ל תוס' ד"ה לא תעשה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' סבר לה כר' אלעזר: (ב) שם ואיכעית אימא נפקא ליה מואיש כל"ל ותיבות לא סבר לה כר' אלעזר נמחק: (ג) שם ואזהרה לאוכל איתקש קדש וכו' לטמא שאכל נבר קדש לפני זריקה. נ"ב פי' לי אמרת טמא שאכל קדש מקדש אחרינא נפקא לן לאיתור לן בכל קדש לא תגע לוקין מינה אף לפני זריקה דלא לגופא אתא לטמא שאכל קודש ת"כ מהיכי תיתי לוקי מינה נמי לפני זריקה: (ד) רש"י ד"ה ר"נ וכו' יתן ממנו וגו' אם כן תיקון מטאות כיניסים: (ה) תוס' ד"ה כל וכו' לאו דוקא קדמו אלא הייט לומר דשייך העשה:

מסורת הש"ס

מז א מיי' פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה ד והלכה ה סמג לאוין רלג רלד:
יז ב מיי' פ"ו מהלכות איסורי מזבח הלכה ה סמג לאוין קיז טוש"ע יו"ד סי' קלד סעיף יד:
יח ג מיי' פי"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה י"ג:
יט ד מיי' פ"ז מהלכות תרומות הלכה ח:
כ ה מיי' פי"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה י"ב:
כא ו מיי' שם הלכה טז:

רבינו חננאל

וכו' אלעזר אמר רבי אושעיא דאמר כל מקום שאתה מוצא שני לאוין וכרת [אחד] כגון המפטם והסך שמן המשחה שנאמר על בשר אדם לא ייסך ובמחבתתו לא תעשו כפורו קדש הוא הנה ב' לאוין וכתי' איש אשר ידקה כמוהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו הנה כרת על הדוקה ועל הנותן על זר (כי כל) [כל כין האי גוונא תלוקין הן לקרבן. ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה מלמד שאין אשה טמאה עד שיצא (ממנה) [מדוה] דרך ערותה. הבא למקדש טמא אזהרתיה מולא יטמאו את מחניהם ענש את (מקדש) [משכן] ה' טמא ונכרתה. טמא שאכל את הקודש ענש שנאמר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה. אזהרה ריש לקיש אמר מבכל קדש לא תגע. דייק (מקדש) לא תגע ת"ל תניא כותיה בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבוא מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שכתב בו נטילת נשמה והיא כרת מפורש ביבמות פרק הערל (דף עה. ע"ש) אף קדש דבר שכתב בו נטילת נשמה והוא כרת למעוטי נגיעה דלא אשכחנן דכתי' ביה כרת. והא דאמר ריש לקיש טמא שאכל בשר קדש לפני זריקה דם לוקה דייק מבכל קדש. ועוד דייק מראפקא רחמנא לאכילה בלשון נגיעה מיכן לנוגע בקדש והוא טמא לוקה. ור' יוחנן לטעמיה שנאמר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ואינו ראוי לאכילה אלא לאחר זריקה דאי לפני זריקה למה לי משום טומאה תיפוק לי אכתי לא נראה לאכילה. כל לא תעשה שקדמו עשה לוקה עליו

מ) נ"ל דייק מקדש לא תגע דהוא תוכיח לאוכל ומגיע כוותיה וכו':

מוסף רש"י

אתיא טומאתו טומאתו. כתיב באוכל קודש בטומאתם הנוף וטומאתו עליו, וכתיב בכניסת מקדש עוד טומאתו בו, מה ביאת מקדש איכא אזהרה ולא יטמאתו את מחניהם, אף טומאת הגוף דאוכל קודש היינו ליה אזהרה מהכא (זבחים לג:). אזהרה לתרומה. דאמורה בה כל ימי טהרה, שהיא טעולת יום אחרון לטומאתה לידתה (ויומות עה.) שאין לה הערב שמש עד מלאת ימיה שמביאה למחר כפרתה (שבועות ז:). שהוא שוה בזרעו של אהרן. בזכרים ונקבות, דאילו קדשי קדשים הניתנים לבהנים אין נאכלים אלא לזכרי כהונה (יבמות עד.). ההוא אזהרה לתרומה הוא דאתא. כדמוכח פיסקא דקרא עד מלאת ימי טהרה, שיעבריב שמשה שהיא טעולת יום אחרון שעוכלת בפנימי לילתה כל ימי טהרה אלה הרי היא כטעולת יום אחרון וכיום אחרונים ואחר מביאה קרבנה, ומדכתיב לא תגע עד מלאת, משמע אבל משיימלאו ימיה תגע ואפילו מתוסרת כפרה, ע"כ בתרומה כתיב, דלענין קדש עד שתביא כפרתה, ויהי מוקמינן לאלו קרא ביבמות בהערל וכיון דבתרומה כתיב לה ילפינן מלקות דקדש מניה ואפילו נקי"ו, דאין מוהיריין מן הדין (זבח"ם לג.). דאמר קרא טומאתו טומאתו. אזהרת טמא שלא יאכל קדש, אלמא אזהרתי מעונשו ילפא, ושונשו לאחר זריקה הוא ולא לפני זריקה, כדקתני בגמ' דהקומץ רבה (מנחות כה:); יכול יהו חייבין עליו משום טומאה לפני זריקה דמיה, תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו', הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה, שאין ניתר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה (זבחים לד.). תניא כותיה דריש לקיש. דאזהרה לאוכל קדש מהכא (שם לג.). אזהרה לאוכל. שלא תאכל בתרומה כל זמן שהיא טעולת יום אחרון (יבמות שה.). מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה. הבא למקדש טמא בכרת (במדבר יט) ונכרתה כי את מקדש ה' טמא, אף קדש דבר שיש בו נטילת נשמה. דהייט אכילה בטומאה שהיא נגיי קדש בכרת ואוכל תרומה בטומאה, דכתיב (ויקרא כב) ומתו בו כי יחללוהו (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com